

CZ-SK SOUTH LIFE

Optimalizace zajišťování managementu lokalit soustavy Natura 2000 v Jihočeském kraji a na jižním Slovensku

Zpráva pro veřejnost

Partneři projektu

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Základní údaje o projektu

Název projektu:

Optimalizace zajišťování managementu lokalit soustavy Natura 2000 v Jihočeském kraji a na jižním Slovensku

Projektové schéma:

LIFE; Příroda a biologická rozmanitost

Projektový akronym:

CZ-SK SOUTH LIFE

Kód projektu:

LIFE16 NAT/CZ/000001

Termín realizace:

1. 9. 2017 – 30. 6. 2024

Rozpočet projektu:

7 024 703 € (72,39 % příspěvek Evropské komise – 5 085 000 €, program LIFE)

Dotace MŽP pro českou stranu 10 000 000 Kč.

Příspěvek MŽP Slovenské republiky: 665 398 €

CÍLE PROJEKTU:

Optimalizací a zavedením nových pracovních postupů dosáhnout zlepšení nepříznivého stavu ochrany 11 prioritních stanovišť a 3 prioritních druhů (se zvláštním zaměřením na endemické druhy) v 25 EVL v Jihočeském kraji a v 33 EVL na jižním Slovensku. Předměty ochrany jsou v nepříznivém stavu v důsledku dlouhodobé absence managementu lokalit, nevhodného managementu, expanze invazních druhů rostlin aj.

Koordinující příjemce: Jihočeský kraj

Jihočeský kraj vykonává státní správu v chráněných územích podle zákona o ochraně přírody a krajiny. V jeho kompetenci je zcela nebo z části 217 zvláště chráněných území a 83 lokalit soustavy Natura 2000. Jeho hlavním úkolem koordinace a vedení projektového týmu, projektových aktivit a zajištění odborného vedení při realizaci opatření na území ČR.

Partneři projektu

PŘIDRUŽENÍ PŘÍJEMCI V ČR:

Krajské školní hospodářství České Budějovice je zřizovanou organizací Jihočeského kraje a jejím hlavním posláním je hospodaření na majetku kraje. V současné době hospodaří na 236 rybnících o celkové výměře 1434 ha a na 1400 ha lesní půdy. Mimo to zajišťuje ve školním polesí a školním rybníkářství praktickou výuku žáků a studentů v oblasti rybníkářství a lesnictví. V rámci projektu zajišťovalo přímou realizaci managementových zásahů na lokalitách v ČR.

Základní organizace Českého svazu ochránců přírody ONYX byla založena v roce 2007. Posláním organizace je ochrana přírody a krajiny a ekologická výchova.

Členové ČSOP Onyx mají dlouholeté praktické zkušenosti s řízením a realizací projektů v oblasti ochrany přírody a krajiny, trvale udržitelného rozvoje a ekologického vzdělávání, výchovy a osvěty a také s programy LIFE. V rámci projektu zajišťovala zejména PR aktivity.

PARTNEŘI PROJEKTU NA SLOVENSKU:

Bratislavské regionálne ochranárenské združenie už 27 let realizuje praktická ochranárenská opatření v lokalitách 2000. Od svého založení v roce 1997 se etablovalo jako popřední nevládní organizace v oblasti ochrany a obnovy vzácných biotopů. Především v oblasti Podunají obnovují mokřady a říční ramena, lužní lesy, louky a pastviny. Usilují také o podporu tradičních, přírodě blízkých forem hospodaření, jako je pastva, seč třtiny nebo ořez hlavových vrb. V rámci projektu zajišťuje realizaci opatření na slovenských lokalitách.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky je odbornou organizací ochrany přírody a krajiny s celoslovenskou působností. ŠOP koordinuje odbornou a technickou realizaci sítě NATURA 2000 na Slovensku. Náplň činnosti SOP zahrnuje: ochranu krajiny a druhů, ochranu dřevin na nelesních pozemcích, environmentální výchovu, monitoring a údržbu příslušných informačních systémů. V rámci projektu se odborně podílela na realizaci a koordinaci aktivit na Slovensku.

Aktivity projektu

Realizace projektu byla rozdělena do šesti skupin aktivit označených A-F.

V rámci přípravných aktivit (A) bylo zajištěno personální obsazení projektu a nákup potřebné techniky. Klíčovou složkou bylo vypracování odborných studií, které byly podkladem pro realizaci vlastních opatření na lokalitách. Byly vypracovány studie pro péči o páchníka hnědého a studie obnovy vodního režimu, pastvy a lužních lesů.

Aktivita B realizovaná na Slovensku zahrnovala nákup nebo dlouhodobý pronájem pozemků pro ochranu přírody v projektových lokalitách. Celkem bylo vykoupeno více než 40 ha pozemků a dlouhodobě pronajato dalších 289,5 ha.

Aktivity C zahrnují realizaci konkrétních managementových opatření na lokalitách. Celkem 8 aktivit je zaměřeno na optimalizaci péče o konkrétní druhy a stanoviště s cílem zajistit příznivý stav pro rozvoj a udržení biotopů a stanovišť.

Neméně důležitou aktivitou (D) bylo hodnocení dopadů projektu. To zahrnovalo nejen monitoring dopadu managementových opatření na konkrétní druhy a stanoviště, ale i sledování dalších faktorů jako je např. posouzení ekosystémových služeb, sociálně-ekonomických dopadů, podpora zaměstnanosti a místních komunit apod.

Aktivity E zahrnují spolupráci s odbornou i laickou veřejností. Primárně se jedná o přenos know-how a výsledků ke klíčovým stakeholderům, kulaté stoly, semináře, exkurze, konference, propagace projektu na veřejných akcích, síťování se zahraničními projekty, workshopy a individuální konzultace atd.

Poslední částí (F) jsou aktivity spojené s vedením projektu, finančním řízením a auditem. Důležitou částí této aktivity je zpracování AfterLIFE plánu, podle kterého budou dále probíhat na projektových lokalitách zásahy, které zajistí udržitelnost projektu na dalších 10 let.

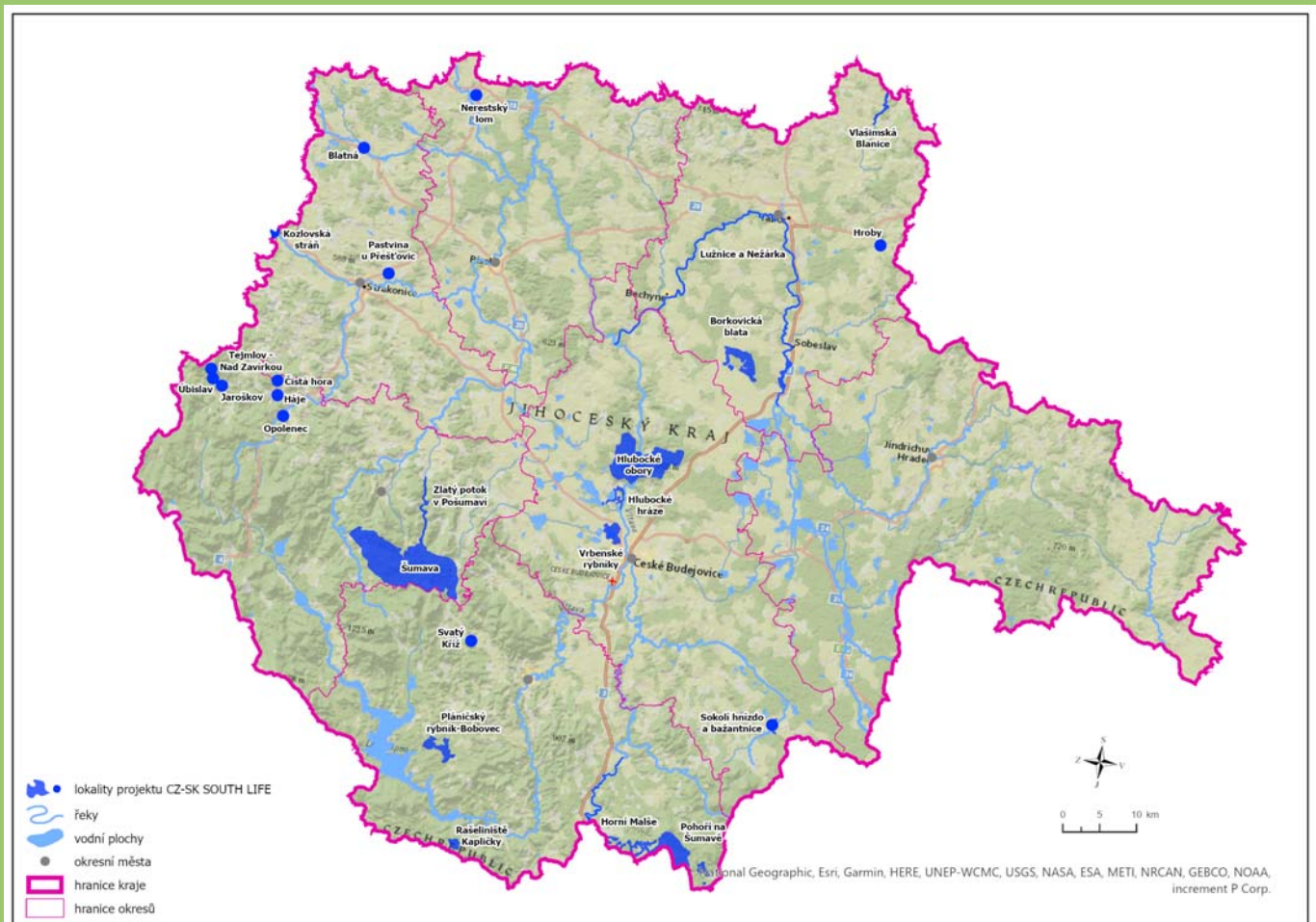

Projektové lokality v Jihočeském kraji

Realizace přímých managementových opatření probíhala na 58 evropsky významných lokalitách, z toho 25 v Jihočeském kraji a 33 na jižním Slovensku.

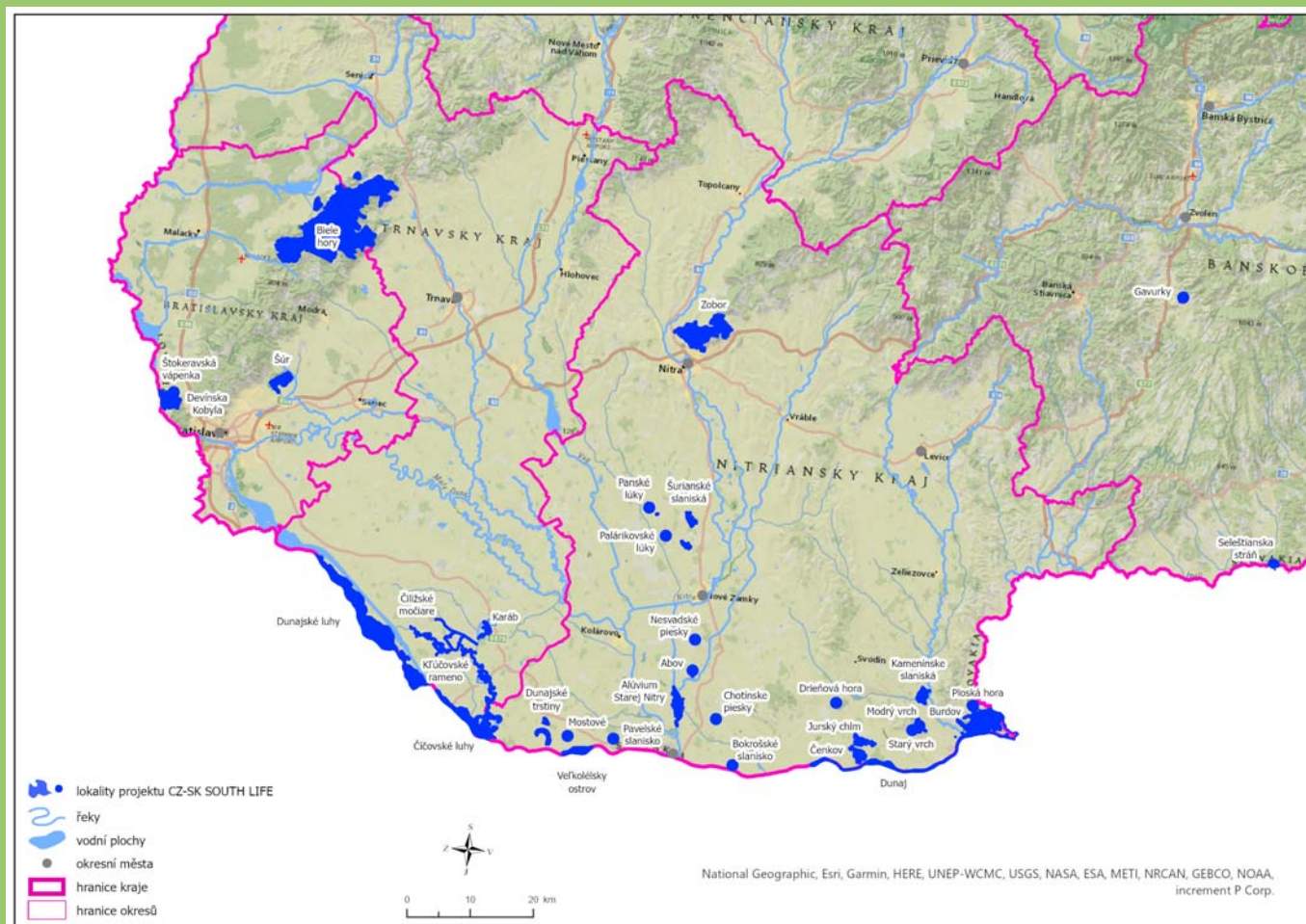
Lokality a cíle projektu v Jihočeském kraji:

1. Blatná	14. Pastvina u Přeštic
2. Borkovická blata	15. Pláničský rybník – Bobovec
3. Čistá hora	16. Pohoří na Šumavě
4. Háje	17. Rašeliniště Kapličky
5. Hlubocké hráze	18. Sokolí hnízdo a bažantnice
6. Hlubocké obory	19. Svatý Kříž
7. Horní Malše	20. Šumava 0
8. Hroby	21. Tejmlov- Nad Zavírkou
9. Jaroškov	22. Úbislav
10. Kozlovská stráň	23. Vlašimská Blanice
11. Lužnice a Nežárka	24. Vrbenské rybníky
12. Nerestský lom	25. Zlatý potok v Pošumaví
13. Opolenec	

Projektové lokality na Jižním Slovensku

1.	Abov	18.	Karáb
2.	Alúvium starej Nitry	19.	Kľúčovské rameno
3.	Biele hory	20.	Modrý vrch
4.	Burdov	21.	Mostová -
5.	Bokrošské slanisko	22.	Nesvadské piesky
6.	Čenkov	23.	Palárikovské lúky
7.	Čiližské močiare	24.	Panské lúky
8.	Čičovské luhy	25.	Pavelské slanisko
9.	Devínska kobyla	26.	Ploská hora
10.	Drieňová hora	27.	Seleštianska stráň
11.	Dunaj	28.	Starý vrch
12.	Dunajské luhy	29.	Štokeravská vápenka
13.	Dunajské trstiny	30.	Šurianske slaniská
14.	Gavurky	31.	Šúr
15.	Chotínske piesky	32.	Veľkolélsky ostrov
16.	Jurský Chlm	33.	Zobor
17.	Kamenínske slaniská		

Nový přístup k zajištění managementu lokalit

Zajištění péče o lokality (management) na území ČR je zčásti v působnosti krajů, které zajišťují péči o přírodní památky a rezervace mimo území velkoplošných chráněných území. Jihočeský kraj má aktuálně v péči 216 chráněných území o celkové výměře 8 105 ha.

Kraje zajišťují péči dvěma způsoby. Nejčastější a nejrozšířenější je dodavatelskou formou na základě výběrového řízení, ale v posledních letech se stále rozšiřuje spolupráce s vlastníky nebo nájemci pozemků. Ale alespoň v prostředí ČR zůstává největším problémem organizace výběrových řízení, kdy při maximální snaze o rovnost účastníků a transparentnost otvíráme cestu subjektům, které v zakázce vidí jen cestu k získání peněz nebo práce pro své zaměstnance. Ochrana přírody je jim prakticky lhostejná. Situace se bohužel stále zhoršuje. Vzhledem k složité majetkové situaci na některých lokalitách, nebo jenom z důvodu, že vlastník není schopen fyzicky, technicky nebo z jiných příčin práce realizovat, není reálné veškerou péči realizovat s vlastníky a nájemci.

Jihočeský kraj proto připravil v rámci projektu LIFE a následně i mimo něj nový systém, který zatím nemá v rámci krajů obdoby. Jeho hlavní myšlenkou je vytvoření specializované pracovní čety v rámci krajem zřízované organizace. Tato četa bude disponovat potřebnou technikou, odborně proškolenými a pracovně zodpovědnými členy. Úkolem čety bude zajištění ochránářského managementu na lokalitách, kde je péče doposud zadávána formou výběrového řízení.

Na Krajském školním hospodářství byla vytvořena pracovní skupina pracovníků, která byla vybavena běžnou i speciální technikou a realizovala projektová opatření na území Jihočeského kraje. Zároveň byla zřízena druhá pracovní skupina, která prováděla péči na lokalitách mimo projekt LIFE. Jednoznačně se prokázalo, že toto je jedna z možných a správných cest k zajištění kvalitní péče o lokality. Proto po ukončení projektu LIFE budou obě pracovní skupiny pokračovat dále v práci na lokalitách se snahou dosáhnout takového rozsahu, aby se formou výběrových řízení zajišťovaly pouze speciální práce (stavební, terénní úpravy apod.).

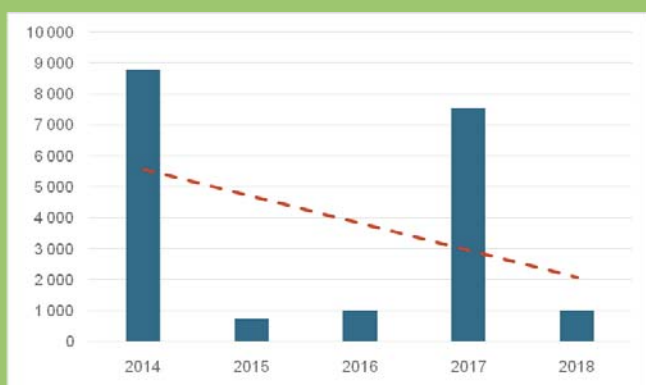
Druhy – hořeček, páchník

Na optimalizaci managementu pro druh **hořeček mnohotvarý český** (*Gentianella praecox* subsp. *bohemica*) byla zaměřena aktivita C1. Tento kriticky ohrožený druh je endemitem Českého masivu a subendemitem České republiky. Jeho historický areál rozšíření zahrnuje především Českou republiku. Dále se vyskytoval na desítkách lokalit v severním Rakousku, Bavorsku a jižním Polsku. Aktuální jádro jeho výskytu je

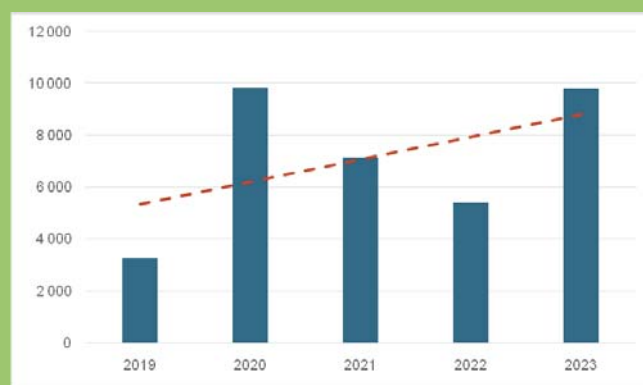
v Jihočeském kraji a na 11 lokalitách zařazených do projektu se nachází v průměru 59 % kvetoucí populace v rámci ČR.

Cílem projektu bylo dosáhnout optimalizací pracovních postupů navýšení populace kvetoucích jedinců o 10 %. Cíl byl vysoce překročen, na konci projektu bylo dosaženo nárůstu o 85,1 % a podařilo se zvrátit negativní trend vývoje populace.

Referenční období (před zahájením aktivity C1) – populace kvetoucích hořečků má klesající trend:

Období realizace projektu – došlo k nárůstu počtu kvetoucích hořečků a trend vývoje byl změněn na jednoznačně pozitivní:

Kartáčování luk

Pro podporu hořečku je klíčovým faktorem zajištění podmínek pro klíčení semen - odstranění odumřelé biomasy, vrstvy mechorostů a vytvoření mezernatého porostu. To se klasicky provádí vláčením, výhrabem vertikutačními hráběmi nebo vertikutátorem. Je potřeba zdůraznit, že cílem není odstranit travní drn, ale pouze stařinu a mechorosty, tj. nadzemní biomasu. V rámci projektu CZ-SK SOUTH LIFE byla úspěšně vyzkoušena a ověřena technologie výhrabu stařiny tzv. „kartáčováním“. Pro odstranění nežádoucí biomasy byl použit zametací kartáč, který šetrně „vymete“ mechy a stařinu, ale nepoškodí vegetaci. Jedná se o asanační zásah, který je možné použít k docílení optimálního stavu lokality. Metoda kartáčování byla ověřena, schválena odborníky a začíná se rozšiřovat i mimo lokality Jihočeského kraje.

Páchník hnědý (*Osmoderma eremita*) - cílem aktivity C2 bylo obnovit a dlouhodobě zajistit vhodné stanovištní podmínky pro tento prioritní druh. Sekundárním pozitivním dopadem aplikovaných opatření je zvýšení populace a rozšíření biotopů vhodných pro další evropsky významné druhy – *Rhysodes sulcatus*, *Lucanus cervus*, *Limonicus violaceus* a *Cerambyx cerdo*. V České republice se tento druh vyskytuje lokálně. Jeho výskyt je vázán na přítomnost starších listnatých stromů především v parcích, lesích a alejích. Největší počet lokalit a nálezů je znám z jižní Moravy a jižních Čech. Na jižním Slovensku je výskyt páchníka vá-

zán hlavně na staré hlavové vrby. V celé Evropě je druh ohrožen především kácením starých stromů, vypalováním a sanací jejich dutin.

V rámci projektu **bylo ošetřeno celkem 1286 biotopových stromů v ČR a 541 hlavových vrb na Slovensku**. Dále bylo vysazeno 1706 nových stromů, vyčištěno 27,17 ha ploch od nežádoucích náletů a vznikly dvě broukoviště. Na jižním Slovensku byla obnovena pastva v nejcennějších porostech hlavových vrb, čím se zlepšily biotopové podmínky pro páchníka, ale i estetická hodnota hlavových vrb.

Travnatá stanoviště

Péče o obnovu travních stanovišť byla nejrozsáhlejší aktivitou projektu. Lokality byly na začátku projektu zarostlé hustými křovinami, náletovými dřevinami a šířili se tady invazní druhy. Jejich obnova spočívala odstranění křovin, náletových dřevin a potlačení invazních rostlin. Důležitým prvkem je zavedení dlouhodobé péče – sečení a zejména tradiční pastvy.

Dílčí aktivity C6 a C7 byly realizovány s využitím doporučení odborné studie a také na základě zkušeností a poznatků získaných z předchozích projektů LIFE. Management byl optimalizován pro následující stanoviště:

6110 - Vápnité nebo bazické skalní trávníky (*Alyso-Sedionalbi*) Jedná se o suchomilná bylinná společenstva na skalnatých svazích a sutinách.

6210 - Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*)

Stanoviště je význačné pro častou přítomnost vstavačovitých rostlin. Obvykle se vyskytuje na výslunných svazích, na středně hlubokých až hlubokých půdách. Je ohroženo vývojem nežádoucích druhů a změnami v obhospodařování krajiny, zejména přerušování pastvy.

6120 - Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích

Stanoviště zahrnuje společenstva převážně jednoletých, pískomilných rostlin na území vnitrozemských vápných písků.

6250 - Panonské sprašové stepní trávníky

Stanoviště se nachází na sprašových svazích a příkrovech s hlubšími půdami. Je tvořeno suchými až polosuchými, druhově bohatými travinno-bylinnými společenstvy.

6260 – Panonské písčité stepi

Stanoviště se vyskytuje na suchých, živinami chudých vápnitých písčích. Je tvořeno druhově bohatými travinno-bylinnými společenstvy s dominancí

trav a ostřic. Rovněž se vyskytují nízké, případně plazivé byliny, mechorosty a lišejníky.

91N0 - Křoviny panonských vnitrozemských písčinych dun

Toto stanoviště se na území Slovenské republiky nachází pouze v EVL Čenkov. Pro stanoviště je typický mozaikovitý, nesouvislý výskyt druhů topol bílý a jalovec obecný. Historicky bylo formované zejména extenzivní pastvou písčinych dun. Stanoviště je ohroženo výskytem invazních druhů, zejména pajasanu žláznatého a klejichy hedvábné. Cílem projektu bylo tyto invazní druhy potlačit.

Obnovní management travních stanovišť byl zrealizován na celkové ploše 227 ha. V EVL Čenkov byly dále odstraněny nejproblematictější invazní druhy - pajasan žláznatý (*Ailanthus altissima*) na ploše 74,1 ha a klejicha hedvábná (*Asclepias syriaca*) na ploše 254,9 ha.

Na 11 projektových lokalitách byl obnoven režim pastvy – celkem na 428,8 ha. Efekt pastvy je dlouhodobý – a při správné aplikaci se její pozitivní vliv na cílové stanoviště s postupujícím časem zvyšuje. Obecně platí, že reintrodukce pastvy přináší změnu trendu travních stanovišť od negativního (zarůstání, šíření invazních nepůvodních druhů, snížení výskytu indikátorových druhů) k pozitivnímu vývoji (potlačení většiny invazních druhů, zastavení nebo obrácení sukcese, šíření vzácných a indikativních druhů). Pro obnovu pastvy bylo vybudováno více než 25 000 m pevných plotů a 10 přístřešků pro zvířata.

Na většině lokalit jsme pastvu obnovili v spolupráci s místními zemědělci kteří na nich budou pásti po skončení projektu. **Ze zanedbaných a opuštěných ploch se nám tak podařilo vytvořit lokality, které fungují pro přírodu i pro hospodáře.**

Lesní stanoviště

Rašelinné lesy (stanoviště 91D0)

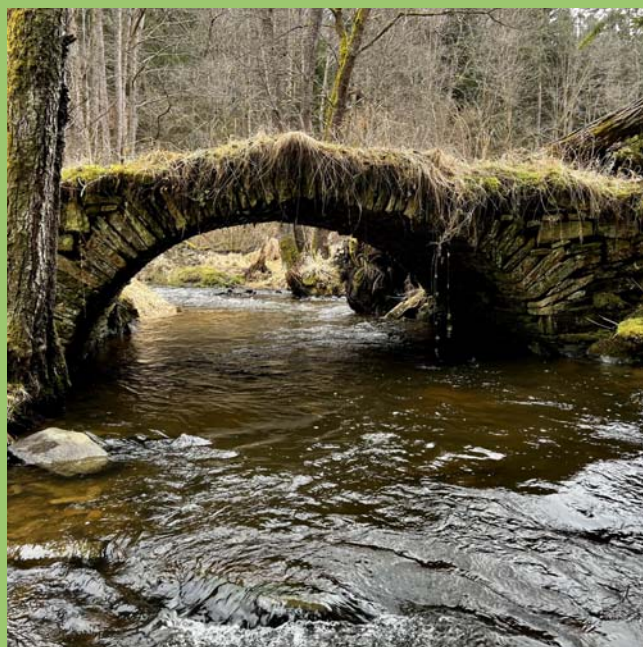
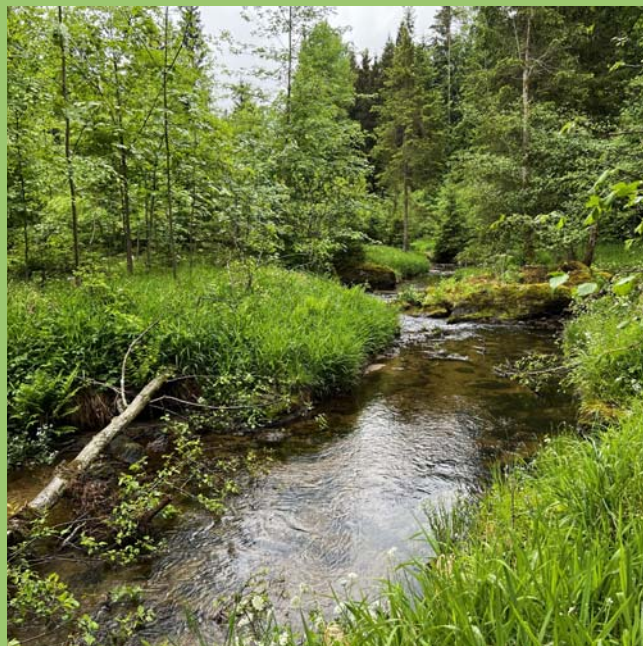
Tento typ stanoviště zahrnuje následující biotopy: rašelinné smrčiny, rašelinné brusnicové bory, rašelinné březiny a blatkové bory. Stanoviště byla narušena odvodňováním za účelem těžby rašeliny, což má za následek změny původního druhového složení. **V rámci projektu bylo obnoveno celkem 125 ha cílového stanoviště.** Toho bylo

dosaženo selektivním kácením náletových druhů stromů a keřů nežádoucích pro cílové stanoviště (bříza, borovice lesní, smrk, olše, trnka atd.) a sečením dominantních trav (*Calamagrostis* sp.). **V EVL Borkovická blata bylo vysazeno 20 000 sazenic geneticky čisté borovice blatky (*Pinus rotundata*)** za účelem zlepšení struktury biotopu a obnovení optimální druhové skladby stromů.

Zlepšení vodního režimu rašelinného lesa bylo realizováno na 13 ha v EVL Rašeliniště Kapličky. Toho bylo dosaženo vybudováním 59 hradítek z projektu a dalších 38 hradítek, které byly vybudovány z prostředků projektu INTER-REG ConNat AT-CZ. Aktivita přispěla ke zlepšení vodního režimu v lokalitě a naplnění cílů tohoto projektu. Jedna další přehrada byla postavena bobrem, a to zdarma :).

Lužní lesy (91E0 Jasanovo-olšové aluviální lesy) Stanoviště je vázáno na břehy vodních toků, svahová lesní prameniště a terénní sníženiny, ve kterých dochází k pravidelným záplavám způsobených povrchovou vodou anebo zamokření podzemní vodou. Pro stanoviště jsou charakteristické dusíkomilné a vlhkomilné druhy. Cíle projektu byly zaměřeny na podporu původního druhového složení výsadbou topolů a vrb a odstraněním nepůvodních druhů. **Celkem bylo vysazeno 30 505 původních druhů dřevin na Slovensku a 1000 ks v ČR.** Invazní druhy byly potlačeny na celkem 82,5 ha plochy.

Rašelinště, slaniska, střevlík

Opatření realizované v Jihočeském kraji zahrnovala optimalizaci hospodaření pro stanoviště 7110 (aktivní vrchoviště) a zároveň tím optimalizovat management pro druh střevlík Menetriesův (*Carabus menetriesi pacholei*), který je na toto stanoviště vázán.

Vrchoviště je typ rašelinště, který vzniká vlivem atmosférické vlhkosti a srážek. Představuje jeden z nejkyselějších a na živiny nejchudších biotopů, protože jediným zdrojem živin je srážková voda. Vrchoviště je označováno jako aktivní, pokud na většině plochy vrchoviště probíhá proces tvorby rašeliny. Převahu rostlinných organismů na stanovišti tvoří rašeliníky, jenž se aktivně podílejí na kyselém a na živiny poměrně chudém prostředí, čímž eliminují výskyt dalších druhů. Rovněž toto stanoviště představuje vhodný biotop pro zájmový druh projektu, střevlíka Menetriesova.

Jedná se o reliktní druh dravého brouka s měděně lesklými krovkami, který osidluje výhradně původní rašelinště a na ně navazující rašelinné a vlhké louky. Žije, rozmnožuje se i přezimuje přímo ve vrstvách živého rašeliníku a díky své náročnosti na čistotu prostředí slouží jako významný bioindikátor.

V rámci této aktivity byly odstraněny náletové dřeviny na ploše 20 ha. Dále bylo zavedeno mozaikovitě kosení na celkové ploše 77 ha. V důsledku obnovy managementu a stabilizaci charakteru stanoviště došlo i k nárůstu populace střevlíka Menetriesova o 49,7 %.

Na jižním Slovensku se projekt zaměřil na obnovu hydrologického režimu biotopů slanisek. Jedním z hlavních cílů akce byla obnova biotopu 1530, který je na Slovensku na pokraji vyhynutí.

Stanoviště **1530 (Panonské slané stepi a slaniska)** se vyskytuje na bahnitých okrajích periodických slaných jezírek. Stanoviště je ohroženo zejména odvodněním a absencí pastvy. Stanoviště **1340 (Vnitrozemské slané louky)** se vyskytuje na zasolených půdách stepního charakteru. V nížinách na půdě po odpaření vody vykristalizují soli, které přicházejí do přímého kontaktu s kořeny rostlin a zapříčiňují, že některé druhy rostlin vytvářejí zakrnělé formy. Typické druhové složení reprezentují kombinace slanomilných, vlhkomilných a vápnomilných druhů.

V rámci projektu bylo odstraněno 2 490 m odvodňovacích kanálů zásypem jílovitou zemínou nebo vytvořením propustí či mělkých hrází. Výsledky byly viditelné okamžitě: došlo

k výraznému zvýšení retenční kapacity vody - a to jak z hlediska zvětšení plochy slaniskových biotopů s obnovenými periodickými záplavami, tak i z hlediska prodloužení doby trvání záplav (ve dnech/roce). Dále na celkové ploše 17 703 m² (na 11 plochách různých velikostí a tvarů) byla odstraněna vrstva drnu a ve většině případů odvezena pryč z lokalit. Výsledky byly velmi pozitivní: na některých místech vzniklých odstraněním drnu se salinita na povrchu půdy velmi brzy zvýšila – byla dokonce viditelná pouhým okem. Část ploch jsme vytvořili v lokálních depresích, čímž vznikly periodicky zatopované solné tůně – prostředí typické pro vzácný biotop 1530. Díky tomu se na obnovených plochách vyskytlo několik velmi vzácných nebo kriticky ohrožených druhů halofytických rostlin, hmyzu a ptáků.

Lidé kolem projektu

Celý projekt by se nepodařilo zrealizovat bez účasti dalších desítek lidí, organizací a jiných subjektů, kteří s námi buď přímo spolupracovali, nebo nám realizaci projektu umožnili. Stejně tak by hodnota projektu významně poklesla, pokud bychom výsledky, ale i úspěchy či problémy spojené s realizací nešířili dále.

Stakeholders

Naprosto klíčovým faktorem projektu bylo navázání spolupráce s vlastníky a nájemci pozemků a jejich aktivní zapojení do realizace projektu již od samého počátku. Například péče o hořeček český byla na většině projektových lokalit zajišťována právě vlastníky a díky jejich svědomitosti bylo dosaženo výrazných úspěchů. Na jižním Slovensku byla klíčem k úspěchu při obnově pastvy právě spolupráce s místními farmáři.

Odborníci

Na projektu spolupracovala celá řada odborníků. Někteří přímo v rámci monitoringu dopadů projektu. Na základě jejich výstupů byly aktivity průběžně upravovány tak, aby došlo k maximálnímu pozitivnímu efektu. Mnoho dalších odborníků se podílelo odbornými radami ke konkrétním problémům, které bylo potřeba řešit.

Workshopy

Pro odbornou veřejnost, stakeholdery a pro kolegy z ostatních krajů a dalších institucí byly uspořádány odborné workshopy zaměřené na hořeček český, páchníka hnědého a střevlíka Menétriesova. Výměna poznatků a zkušeností významně pomohla všem zúčastněným upravit stávající postupy péče a dosáhnout tak mnohem kvalitnějšího managementu lokality.

Na Slovensku bylo realizováno více workshopů a exkurzí zaměřených na obnovu hlavových vrb a obnovu pastvy. I díky nim se nám podařilo šířit dobrou praxi vytvořenou projektem mezi další zájemce, kteří v ní mohou pokračovat.

Laická veřejnost a školy

Během realizace projektu proběhla celá řada akcí s cílem informovat veřejnost nejen o vlastním projektu, ale i o principech a cílech ochrany přírody jako takové, primárně se zaměřením na soustavu Natura 2000. Speciální akce byly zaměřeny na žáky základních škol, kde formou hry se seznamovali přímo na lokalitách například s hořečkem českým nebo páchníkem hnědým. Byly uspořádány několik exkurzí pro širokou

veřejnost. Do aktivit projektu se v rámci kampaní (např. Dobrovolnické dny s E.ON) zapojili i dobrovolníci. Sázeli stromy a prováděli seč na lokalitách s hořečkem českým. Na Slovensku velmi pomohli při obnově travnatých biotopů např. na lokalitě Devínska Kobyla.

PR aktivity

Šíření podvědomí o projektu a jeho cílech mezi širokou veřejnost bylo předmětem PR aktivit. Ty zahrnovali průběžnou aktualizaci www stránek projektu a informací na sociálních sítích, ale i přípravu mediálních kampaní a zajištění výroby propagačních předmětů, letáků a informačních tabulí na projektových lokalitách.

Co se povedlo a co bude dál?

Co se mimo jiné povedlo:

- **30 000 000 Kč je hodnota speciální techniky, kterou Jihočeský kraj díky projektu nakoupil.**

To ale není vše, významné náklady – technické i personální investoval i Jihočeský kraj samotný. Díky tomu může zajistit ukázkovou péči o své přírodní a kulturní dědictví. Vyškolený personál vybavený technikou bude dále využíván k zajištění péče o přírodně cenné lokality i po ukončení projektu.

- **27 lokalit Natura 2000, na kterých se na Slovensku podařilo zavést obnovu a dlouhodobou péči.** Pomohli jsme místním farmářům a obnovili přírodní a kulturní hodnoty těchto území.
- **53 212 stromů jsme vysadili** pro obnovu lužních lesů na jižním Slovensku a vzácných blatkových borů na rašeliniskách Jihočeského kraje.

- **Zlepšili jsme vodný režim na rašeliniskách a slaniskách** – zadržování vody v krajině přispěje k lepšímu fungování těchto biotopů, a i k lepší adaptaci krajiny na přicházející klimatickou změnu.

- **3 nové druhy brouků a 1 nový druh samotářské včely pro Slovensko**

Byly zaznamenány na plochách slanisek, kde jsme zrealizovali obnovné zásahy v rámci projektu.

- **1248 mohutných starých dubů** jsme ošetřili na hrázích rybníků v Jihočeském kraji.
- **541 mohutných hlavových vrb** jsme ošetřili na lokalitách Podunajska.

Odborně provedené zásahy znamenají pro stromy delší život a pro návštěvníky krásnější zážitky z přírody a bezpečnější pohyb po parcích, hrázích a přírodních lokalitách.

- **428 ha cenných trávnatých biotopů na jižním Slovensku jsme obnovili zavedením pastvy.**

Jde o jedny z nejcennějších lokalit slanisek, vátých písků a suchomilných trávníků v celé oblasti. Obnova pastvy byla realizovaná zejména ve spolupráci s místními farmáři. Pastva bude na lokalitách probíhat dlouhodobě, i po skončení projektu. Projekt tak přinesl pomoc přírodě i místním obyvatelům.

- **500 m nové naučné stezky** jsme vybudovali na rašeliništi EVL Borkovická blata.
- **178 mediálních výstupů** – v regionálních i celostátních médiích, pro přiblížení cílů a výsledků projektu veřejnosti.
- **Stovky setkání** se stakeholdery, desítky workshopů, exkurzí, prezentací na odborných konferencích a seminářích.

- **Lepší mezinárodní spolupráce** – i díky desítkám setkání s odbornými organizacemi a projekty v Čechách, Slovensku, Německu, Rakousku, Maďarsku, Portugalsku, Itálii, Švédsku a dalších státech Evropy.

Co bude dál?

Součástí projektu je zpracování tzv. After-LIFE plánu, který konkretizuje činnosti v rámci udržitelnosti projektu na dalších deset let. Takže formálním ukončením projektu projekt vlastně nekončí a bude dále pokračovat a nadále se snažit o zlepšení stavu přírodního prostředí v Čechách i na Slovensku. Pokračovat bude i péče o projektové lokality – pastva, sečení, péče o vysázené stromy apod.

Natura 2000

Natura 2000 je soustava chráněných území, která vytvářejí podle jednotných principů všechny státy Evropské unie. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitou oblast.

Program LIFE

Program LIFE je finančním nástrojem EU pro oblast životního prostředí a klimatu. Jeho cílem je přispět k přechodu na udržitelné, oběhové, energeticky účinné hospodářství založené na energii z obnovitelných zdrojů, které je neutrální z hlediska změny klimatu a odolné vůči změně klimatu, k ochraně, obnově a zlepšování kvality životního prostředí, včetně ovzduší, vody a půdy, a k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti a k řešení degradace ekosystémů, mimo jiné prostřednictvím podpory provádění a řízení sítě Natura 2000, a tím přispět k udržitelnému rozvoji.